

EELK KADRINA KATARIINA KOGUDUSE HÄÄLEKANDJA

ELULÄTE

september 2025 nr 119

SÕNA

Targa süda teeb tema suu targaks. Õp 16:23

MÕTE

"Mis südamel, see keelel", ütleb Eesti vanasõna. Vanal ajal usuti, et tarkus ei asu mitte inimese ajus, vaid südames. Selle all mõeldi inimese olemust, keset, keskust. Ütleme ju praegugi, et miski asub linna südames või metsa südames tähenduses keset linna või metsa.

Tarkuse all mõeldi mitte ainult teadmisi, mis ju ka väga olulised, vaid pigem seda, kuidas teadmised on kooskõlas hingeeluga. Seda väljendab ka Jaan Kaplinski müstiline tsitaat selles lehenumbris. Head tarkusekuud!

PALVE

Hea Jumal! Tarkus, mida saame on lõpuks Sinu and! Aita, et me seda õigesti ja hästi kasutada oskaks! Aamen

EESTI TEOLOOGE - ARTHUR VÕÕBUS

TÄISKASVANUTE LEERIHARIDUSEST, ILUSTAMATA.

Arthur Võõbus, eesti teoloog ja vaimuliku hariduse eestseisja sündis 28 aprillil 1909 aastal, Vara vallas. Võõbus lõpetas Tartu Ülikooli usuteaduskonna 1932 ja pühitseti kirikuõpetajaks 21. augustil 1932.

Aastatel 1933- 1940 teenis ta EELK Tartu Pauluse kogudust. Seejärel suundus Saksamaale, kus tegi doktoritöö teemal: "Munklus Süürias, Pärsias ja Mesopotaamias 10. sajandini." Eriliselt oli Võõbusel südames väike Võnnu ja Tõrvandi küla Tartu lähistel. Aastatel 1943-1944 oli ta TÜ vana kirikuloo õppejõud.

Võõbust võib vaieldamatult nimetada täiskasvanute leeri hariduse olulisemaks eeskõnelejaks.

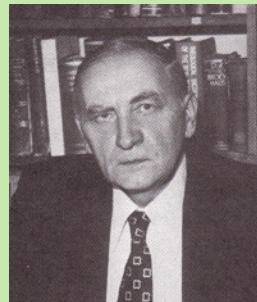
Murelikuks tegid teda eelkõige küsimused: kuidas selgitada ärvatel aegadel inimestele: Mis on elu mõte? Kas see elu, mida inimene siin maiselt elab, ongi kõik ja kui on, kas siis sel on ka mingi eesmärk? Võõbus põgenes Nõukogude okupatsiooni eest 1944 aastal Saksamaale. Teekond sinna oli raske ja keerukas. Sealt edasi suundus Võõbus Ameerikasse. Võõbuse suurimaks teeneks kodumaal võib pidada rasketel aegadel täiskasvanute leeri hariduse eest seismist. Veel enne kodumaalt lahkumist kirjutas Võõbus järgmist:

"Andsin oma parima, et luua eelkõige koguduse rahhvale parimad tingimused leeriõpetusega

tutvumiseks, mis meie maal vaatamata keerukatele aegadele tingimata vajalik on. Pühakirja peab tundma õppima iga ristiinimene, kes vähegi oma hingeõnnistust ära ei tõuka, ehk seda tõrkumata meeles peab. Kui talupoeg leeri haridust tõsiselt võtab, võime meie oma koguduses töö üle vägagi rõõmustama saada."

Võõbus käsitles nii noorte kui täiskasvanute leeri haridust eraldi ja vaieldamatult koguduse töö osana. 28. aprillil 2009 möödus sada aastat maineka humanitaarteadlase sünnist.

Arthur Võõbus lahkus igavikuteele 25. septembril 1988. aastal.

Kadrina koguduses algab

LEERI KURSUS

28. septembril kl 11
kirikus

info: või 53458594

Jumalateenistused toimuvad kirikus iga kuu 2. ja 4. pühapäeval algusega kl 11. Tere tulemast!

Skänni QR
ja toeta oma
kodukogudust
AITÄH!

VII peatükk

Herbert Linnari tegevus või siis tegevusetus oli Nögesnõmme peal tihti kõneaineks. Lauri teadis väga hästi, milline oli kasuisa siis, kui tal nii ütelda “kiik peas” istus. Ainult ühte poiss ei teadnud, kuidas papsiga siis toime tulla? Muidugi võis tõmbuda määrdunud diivaninurka ja olla seal hästi vaikelt, sest enamuse purjusoleku ajast Herbert lihtsalt magas, kus juhtus. Kaks päeva hiljem, kui neil vanaema Liso urnist juttu oli olnud, juhtus nii, et Herbertil oli viimaks ometi ka üks tema helgetest päevadest nagu ta neid ise armastas nimetada. Juba keskhommikul vaatas ta nende kitsukeses elamises ringi ja ütles siis kasupojale:

“Kuule, siin peaks korda looma. Vaata, tolmurullid naeratavad raamaturiulilt vastu?”

“Paps, ma alles kaks päeva tagasi koristasin,” vastas Lauri.

Uksekell helises ja Lauri ruttas esikusse avama ning naases tuppa kirikuõpetaja härra Ploompuuga.

Herbertis kihvatas miski, aga viisakalt palus ta vaimulikul siiski istet võtta.

“Lugu on nüüd nii, et Ummelase Toivo ärasaatmine on järgmisel laupäeva pärastlõunal, kirikust. Teiega, härra Herbert sooviksin ma aga pisut kõneleda, kui tohib?”

Kunstnik tõmbus automaatselt kaitseseisundisse:

“Tjahh, eks siis räägime, kui just peab.”

Kirikõpetaja vaatas nende kitsukeses elamises ringi ja Lauril vajus hirmust ja piinlikusest süda saapa säärde. Ta istus kasuisa kõrvale ja suutis ainult tühjalt suud maigutada. Tõsi, Toitsi ta ju veidike tundis, kuid midagi selles vaimulikuhärras tegi teda pelgikuks ja poiss ei teadnud kuidas olla. Lisaks kõigele oli lahti midagi ta kätega, need värisesid.

“Vaadake, Ploompuu, olen oma pojale ikka ütelnud, et ta ei sahmardaks Toivo ja nendesugustega, kes muud ei tee, kui lollusi välja mõtlevad ja siis arvavad end kõvadeks meesteks.”

Ploompuu tõstis kõhatades jala üle põlve:

“Aga kuidas te seda nii hästi teate, et nad just nii arvavad? Mis paneb teid kunstnikuna nii mõtlema?”

“Olud, härra õpetaja, loomulikult olud! Te vaadake, millisel segasel ajal me elame ning, kus see noor neid lollusi ikka mujalt õpib, kui kampas olles? Siis on meri põlvini ja mida veel kõike.”

“Jah, osalt olen ma isegi sunnitud teiega nõustuma, kuid on ju ka teatavaid mõjutusvahendeid, mis noort inimest õigele teele aitavad? Mis sunnivad teda oma päevi teisiti hindama.”

“Kas just alati, ei ole veel kaugeltki kindel, õpetajahärra! Teie, kui vaimulik, peaksite seda ju ometi teadma. Minu poiss on just selliste isikuomadustega nagu ma ise olen teda koolitanud, aga leian, et kui

keegi tema kallale peaks kippuma, andku aga julgesti vastu!”

“Vabandage, aga ma ei saa nüüd hästi aru, mida te sellega silmas peate? Füüsilisele vägivallele ei ole mingit õigustust!”

“Ja liiklusreeglite rikkumisele teie arvates on siis see õigustus?” Herbert tõusis. Täna oli ta õhku täis ja täielikult oma sõiduvees.

“Paps, sa ei peaks nii keevaline olema! Ja nii trotslik.”

“Aa, nüüd olen mina keevaline, jah? Noored inimesed sõidavad end asja eest, teist taga mootorattaga

surnuks ja siis olen mina keevaline? Kuule, poiss, sa ei tea sellest täiskavanute elust ikka mitte mõhkugi!”

Kasuisa pigistas huuled peenikeseks kriipsuks ja Lauri tundis end tolmukübemena maas. Niiskete ja anuvate silmadega vaatas ta kord kasuisa, kord kirikuõpetajat ja ütles siis:

“On vist parem, kui ma lähen kohvi keetma.” Ta tõusis ja kadus nende köök-toa eesriide taha. Herbert

Linnar seadis käed rinnale vaheliti:

“Aga, kas mul ei ole siis õigus ometigi, härra kirikuõpetaja?! Kui teie kõrgesti austatud Jumal on tõesti olemas, siis ei peaks ta ju laskma inimestel niimoodi kannatada. Ma ei saa sellest aru saamagi, sest reaalne elu, see ju näitab sootuks midagi muud. Teate, Ploompuu, kui kruus on pooltühi, siis kuidas saab siis mõelda, et see on täis. Ajad ja asjad muutuvad ning olud paraku samuti.”

Ploompuu hõõrus põlve. Kunstniku tundes pidas ta paremaks jääda taktitundeliseks, eriti selles osas mis puudutas Jumalat ja tema tundmist. Maailm oma kõiksuses on Jumala looming ja kui kunstnikuhärra sellest aru ei saa, on see tema vaba valik, kas uskuda või mitte. Selleks on Jumal inimesele kinkinud ju vaba tahte. Siiski ei saanud Ploompuu nõustuda kõigea, mida Herbert Linnar lausus. Temas tärkas arusaam, et tee üht asja sõltuvushaigele selgeks, kuidas tahad, ikka ollakse lõpuks samas kohas tagasi. Ploompuule, meenus üks vana lugu või õigemini võrdlus mõranenud kausist, kes arvas, et ta veel milleksi kõlbab.

Lauri naases tuppa kahe kohvikruusiga ja ulatas ühe Ploompuule ja teise kasuisale. Ta toetas selja vastu uksepiita ja tundis korraga, kuidas ta tahaks olla kusagil mujal. Need Herberti nii nimetatud helgemad päevad oli poisi tõsiselt äraminekule mõtlema pannud. Ploompuu oli esimene, kes piinliku vaikuse katkestas:

“Sind, Lauri, ootan ma aga homme pärastlõunal kirikusse. Tule, räägime. Kellaaja võid ise valida. Tähtis on see, et sa teaksid, et olen sinu jaoks alati olemas. Nüüd, kus su vanaema enam ei ole ja sul on raske.”

“Ei, vaimulikuhärra, hoopis mina olen oma poja jaoks olemas! Meil ei ole peale teineteise enam kedagi!”

Herbert rüüpas lonksu kruusist. Ta silmad olid täis kibedust ja viinauima ning vajadust uue pitsi järele.

“Minu pakkumine, jääb siiski jõusse, Lauri! Tule, ikkagi, päeva jooksul.”

Ploompuu tõusis, aetas kohvitassi lauale ja jättis viisakalt jumalaga. Kui korteriüks tema järel oli sulgunud, lendas akna taha rasvatihane ja hakkas ägedalt vastu klaasi koputama. Isa ja poeg võpatasid.

“Mida see nüüd peaks õieti tähendama? Kas sina poeg näed ka seda, mida mina näen?” küsis Herbert.

Lauri ei vastanud. Ta vaatas kasuisale jahmunud pilguga otsa. See kirikuisand ei oleks ikka tohtinud nende juurest nii ruttu lahkuda. Lauril tekkis tunne juba pregu kirikla juurde minna, aga ta ei sõandanud seda kuidagi kasuisale ütelda. Miski nagu takistas ja andis märku, et veel ei ole see õige aeg. Et veel pole aeg saladuseks, mida ta ometi nii kellegiga jagada oleks tahtnud. Vanavabriku ainukesel tänaval olid noored ju alati korranud kui ühest suust, et tuleb teha mis tarvis, aga mõned asjad on targem jätta enda teada. Ka siis, kui need kohutavalt haiget teevad.

Järgneb.....

II OSA

Eelmises Piiblivõtmes oli juttu Jaanikauna päritolust, taimega seotud legendist ja tema botaaniline kirjeldus. Ajal, kus kakao ja sellest valmistatud tooted on kallinenud, tasuks Jaanikauna uurida kui kakao aseainet.

Tõsi, jaanikaun ei sisalda erinevalt kakaost küll väga palju mineraale, kuid maitstva ja kosutava joogi saab jaanikaunapulbrist tingimata. Valmistatatakse seda samuti nagu tavalist kakaod.

Hariliku karoobit ehk jaanikauna tunti ka Piibli aegadel. Värskeid ja maugusa maitsega kaunu kutsuti hellitavalt jaanileivaks, sest need oli väga antioksüdantide rikkad ning kõrge saharoosi sisaldusega. Ühe pärimuse järgi olevat need Pärsia kuninganna Estri lemmikviljad. Jaanikauna hinnatakse just tema kõrge suhkruisalduse tõttu. Piibli aegadel teda just magusate kaunade tõttu hinnatigi. Jaanikaun sisaldab B, E ja K grupi vitamiine. Jaanikaunapulber sobib küpsetistesse, magusroogadesse.

Tark pole see, kes palju teab, vaid see, kellel pole enam vaja teada.

Jaan Kaplinski